

ФІЛОСОФІЯ І СОЦІОЛОГІЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЖИТТЯ

Кожна людина щоденно залучена у сферу економічного життя. Проблеми осмислення і розуміння економічних процесів породило філософію і соціологію економічного життя. Сучасний етап розвитку філософії і соціології економічного життя є надбанням минулих поколінь. Характерною особливістю сучасної філософської науки є посилення уваги до проблем повсякденності, осмислення конкретних форм і сфер буття людини. Теперішня філософія спрямована в практичне русло, причиною являється висока динаміка суспільного розвитку, різними подіями, зміною способу життя, людських зв'язків та комунікацій, ставлення людини до природи. Соціологія економічного життя представляє виробництво, розподіл, обмін і споживання предметів і послуг матеріальних і нематеріальних благ.

Актуальність теми: економічна сфера життєдіяльності є надзвичайно важливою, тому вона є сферою для дослідження в багатьох напрямів науки. Кожен щоденно бере участь у сфері економічного життя, адже ми купуємо і продаємо, отримуємо доходи та сплачуємо податки, також керуємо і підпорядковується управлінським рішенням, заощаджуємо і прагнемо до достатку, виробляємо та споживаємо. Економічна діяльність, праця є супутницею людства. Вона не лише створює матеріальний достаток, задовольняє вітальні потреби, також розвиває творчі сили, здібності, внутрішній світ людини, надає йому особливого спрямування. Економістові потрібно філософсько світоглядні узагальнення світоглядні узагальнення про теперішній стан взаємин природи і суспільства. Суть економічних явищ та процесів, проблем людського виміру, у контексті різних форм життєвого циклу суспільства й особи розглядають філософія і соціологія економічного життя. Сучасний етап розвитку філософії економіки- це цілісна система знань, у якій сформовано світоглядно-методологічні напрямки та парадигми. Осмислення економічної сфери допоможе у вирішенні проблем з якими стикається людина, допоможе направити розум та ідеї у потрібному напрямку, а також у розбудові суспільства і його розвитку. Кожній людині потрібно розуміти філософії і соціології економічного життя хоча б на базовому рівні, адже це повсякденна необхідність для життя в сучасному суспільстві.

Мета і завдання статі : дослідити зв'язок філософії та соціології з економікою, їх значення для економічного життя.

Для досягнення мети потрібно вирішити **завдання:**

- Дослідити виникнення філософії і соціології економічного життя
- Проаналізувати зв'язок філософії і соціології з економікою.
- Розглянути філософію економічного життя
- Розглянути соціологію економічного життя
- Узагальнити філософське і соціологічне знання в економіці

Об'єктом дослідження є: характеристика філософії і соціології економічного життя.

Предметом дослідження є: філософсько економічні вчення, закономірності та механізми взаємодії соціальної та економічної сфери, розвиток економічного сфери під кутом зору філософії та соціології.

Сім тисяч років назад почався новий етап в розвитку суспільства становлення держав, виникнення рабовласництва. Дві з половиною тисячі років назад почалися формування вчень про економіку, відособлення економічної науки від інших наук. Питаннями ролі економіки в громадському житті зацікавилися такі античні учені, як Ксенофонт, Платон і Арістотель. Слово «Економіка» з грецької перекладається, як мистецтво ведення домашнього господарства, це і є та сама філософія. Уперше зустрічається у грецького філософа Ксенофонта. Величезну увагу приділяв і економіці Платон і його учень Арістотель. Збільшення уваги до соціальних аспектів економічного життя суспільства властиво представникам неокласичної економічної школи. Великий вплив для зближення економіки і соціології мали праці соціологів Г. Тарда, Е. Дюркгейма, К. Маркса, В. Парето, М. Вебера. Багато представників економічної соціології дев'ятнадцятого століття вважали, що центральною проблемою економічної теорії є соціальне питання, оскільки саме його рішення могло б сприяти подоланню антагонізму між капіталістами і найнятими робітниками.

Розвиток суспільства дав поштовх становленню економіки, філософія і соціологія є важливими частинами розвитку економіки. Посилення уваги передусім до земних, практичних питань людського буття зумовило появу філософії економіки. Економіка, як наука, походить із філософії. Економіка життя- це і філософія розпорядження власним капіталом, і філософія ведення домашнього господарства, і філософія грошей. Філософія економічного життя – сфера філософського знання про сутність економічного буття людини в багатовекторному полі соціуму й гуманістичному аспекті [1, с.105]. Економічне життя тісно пов'язане із соціологією, адже в саму суть економіки закладена соціологія- відносини між суб'єктами господарювання. Суспільні відносини тісно пов'язані із економікою, і мають великий вплив. Соціально-політичні події спричинили зброєний конфлікт на Донбасі, і це призвело до падіння економіки, інфляції та інших несприятливих явищ в економіці.

Сучасною філософією розглядає велику кількість проблем пов'язаних з економічним життям. Розвивається різними шляхами: : філософія господарства, -товарно і грошових відносин, - економічної політики. Особливістю філософії те, що вона може досягнути глибинні процеси в економічній, неосяжній досвідом і практикою, адже вони поза межами раціонального розуміння. Філософські підходи дають змогу розглянути економіку як відкриту, складну, нелінійну систему з її незворотністю, можливістю виникнення нових зв'язків і відношень, з'ясувати місце і роль поодиноких людських зусиль у цій системі, які за певних станів соціального середовища можуть суттєво впливати на макроекономічні соціальні процеси [3, с.72]. Він дає змогу відшукати орієнтири, з якими ми моделюємо власну життєву поведінку, створює потрібні, різні умови для нашого життя і руху вперед- розвитку. Філософія економічного життя є певним енергетично-творчим джерелом економічного процесу, розвитку людських здібностей, які забезпечують економічну діяльність людини [2, с.93]. Тотожна економічна реальність є її формою, з можливістю досягнути тільки філософією економіки. У філософії господарювання економіка стоїть перед нами в універсальній формі, ніби поєдналась зі всім світом. Також пояснює філософське розуміння для економічних категорій, формує загальні уявлення, сприяючи розумінню людиною сутності економіки. Також у філософії економіки простежується теоретична опозиція ринку, окрім гострої критики недоліків стихійних ринкових механізмів, також неприйняття позитивної ролі ринку. Аргументують критики тим, що він розпалює жагу захопити природничі ресурси, роз'єднує людей, морально гнобить людську особистість.

Соціологія економічного життя – галузь соціологічного знання, що аналізує і вивчає взаємозалежності економічного життя в суспільстві. Економічний розвиток- процес соціальний, що відзначається активністю суб'єктів соціальної сфери, характеризується інтересами, взаємодією, поведінкою соціальних груп. Об'єктом соціально-економічного життя виступає взаємодія економічних і соціальних процесів. Економічна сфера життя - це підсистема охоплююча виробництво, споживання, обмін і розподіл різних матеріальних благ і послуг, потрібних для життя. До неї входять підприємства, різні види економічної діяльності та відносини між спільнотами. Взаємовідношення економічної і соціальної сфери - це вплив економічних відносин в соціальній сфері на активність різних соціальних груп, також вплив нерівності на соціально-економічні процеси суспільства. Як результат виникнення соціально-економічних процесів. Центром і суб'єктом для цих процесів є особистість, яка виступає елементом соціальної спільноти, додана у систему економічних і соціальних взаємин, а також між групові взаємодії в соціумі. Причиною розвитку є потреби та зацікавленості соціальних груп, які регулюють їхню поведінку в економічній сфері. Основна структура категорій соціології економічного життя можна уявити як багаторівневу підпорядкованість. Базовою категорією соціології економічного життя є поняття соціального механізму економічного регулювання. Також основними категоріями є економічні відносини, свідомість, мислення. В полі зору соціології знаходяться моделі соціальної поведінки, які мають завдання максимізувати результати і мінімізувати витрат, а також соціокультурні інститути, що унеможливають раціональне і справедливий використання ресурсів.

Ото ж, належним і бажаним результатом економічної поведінки є різноманітні винагороди за діяльність, пов'язані з комбінацією використовуваних економічних ресурсів. Власність є сукупністю відносин, що виступають багатовимірним та багатоступеневим явищем, яке формує соціально-політичну суспільну структуру. Філософсько-соціальний погляд на економічне життя особистості, зафіксує у ньому діалектичний конфлікт, суперечність. Його розв'язання поясню значення економічно-ціннісних орієнтацій поведінки в економіці, знаходження пріоритетних власних або суспільних інтересів. Предметністю філософського аналізу економічної дійсності є

знаходження позитивних і негативних тенденцій, адже з їхньою допомогою функціонують економічні структури, механізми. Предметом філософського аналізу є не тільки господарювання економіка, а й окремі її елементи, такі як гроші.

Література

1. Вільчинський Ю. Філософія економіки [Електронний ресурс] / Ю. Вільчинський // Університетська кафедра. - 2012. - № 1. - С. 105-133.
2. Воронкова В. Г. Нова парадигма філософії економіки XXI століття [Електронний ресурс] / В. Г. Воронкова // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. - 2011. - Вип. 46. - С. 19-32. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/znpqgvzdia_2011_46_4.pdf
3. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 1. / Редкол.: ...С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр «Академія», 2000. – 864 с.
4. Приятельчук А. О. Структура філософії економіки [Електронний ресурс] / А. О. Приятельчук // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. - 2012. - Вип. 48. - С. 70-78. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/znpqgvzdia_2012_48_9.pdf
5. Приятельчук А. О. Філософія економіки і соціальний прогрес [Електронний ресурс] / А. О. Приятельчук // Культурологічний вісник. - 2012. - Вип. 29. - С. 93-99. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Kultv_2012_29_19.pdf
6. Гончарук Т. В., Шумка М. Л. Рефлексія феномену грошей / Тетяна Вікторівна Гончарук, Михайлина Леонівна Шумка // Матеріали Міжнародних філософсько-економічних читань 20-21 травня 2009 року, Львів. – С. 89-94.
7. Гончарук, Т. В. Філософія сучасного українця у форматі інноваційного суспільства / Т. В. Гончарук // Наукові записки. Сер. Філософія. – Острог : Національний університет «Острозька академія», 2011. – Вип. 9.